

Løgtingið hefur bóltin

Oddagrein

ORDASKIFTIÐ á fólkatingið um bankamálið avdúkaði eingi nýggj sjónarmið, men tó tyktist tað, sum um nakað av tí ultimativa dáminum, ið hefur verið yvir stjórnaruppskotinum, er tikin burtur. Tað gekk fram av orðaskiftinum, at málið nú er lagt fyri fólkatingið og at tað sjálv-sagt stendur fólkatinginum fritt at broyta uppskotið hjá stjórnini. Skulu vit fara eftir orðunum hjá framsøgumanni javnaðarflokksins verða neyvan tær stóru broytingarnar, meðan framsøgumaður teirra radikalu var meira opin fyri broytingum.

TEIR avgerandi spurningarnir í uppskotinum eru, at kanningararbeiðið verður alment og munnligt. Kann stóran mýkjast í spurninginum um hesar spurningar, er ikki óhugsandi, at ein semja fæst, sum líkist uppskotið lögtingsins so nógv, at flestu flokkar í Føroyum kunnu góðtaka tað.

FØRT varð fram á fólkatingi, at ein vánalig kanning er verri enn eingin kanning. Hesum kunnu flestøll taka undir við, men tað er ikki givið, at ein kanning verður vánalig fyri tað, um hon ikki svarar 100% til uppskotið hjá lögtinginum. Hon kann enn tó enda við at gerast betri enn uppskotið hjá lögtinginum. Tað fáa vit ikki at vita, fyrr enn lögtingið hefur viðgjørt spurningin einaferð enn. Skal nakað broytast, má broytingin koma úr lögtinginum, tí tað stendur greitt, at fólkatingið samtykkir einki, sum ikki semja er um við lögtingið.

VIT eiga ikki at vera blind fyri tí møguleika, at nógv av teimum, sum rópa hart um dómara-kanning, als ikki ynskja nakra kanning sum helst. Eru teir nevndir, so eru teir kendir, út frá hesum veruleika, eru tað nógv, sum halda, at tað versta, sum kann henda, er, at eingin kanning verður yvirhøvur. Um tað hendir, sleppa øll undan ábyrgd, skuldsetingar fara at fúka millum londini og innanlands í mong ár framyvir. Politiska lívið fer framvegis at vera lamt og politiska veðurlagið í Føroyum og millum Danmark og Føroyar verður uppافتur meira eitrað enn nú. Offrini fyri øllum hesum eru øll, sum er uttan arbeiði, tey, sum hava arbeiði, men knógva undir skattatrystinum, og pensionistarnir, tí einki kemur burtur úr politiska arbeiðinum. Einki politiskt system kann tola eitt slíkt veðurlag - tað fer at verða køvt undir eini dýnu av illgitan og illneitan. Tað er tí sera umráðandi, at partarnir finna saman og semjast um eina kanning. Tað er, sum ofta sagt, eitt feitt, hvussu hon eitur, bert hon gevur okkum trygd fyri, at »hvør steinur verður vendur«, sum tikið varð til undir orðaskiftinum. Bólturin er nú hjá lögtinginum og ábyrgdin er stór.

Sosialurin

viðmerking

»Nu gjelder det om at holde sammen«

Tá ið Noregi og Svøríki í 1905 uppløystu personal-unióinina, so merkti hetta mál sjálvandi kjakið í gerandisdegnum sera nógv. Høvuðsleiklutin hevði, sum vera man, norski forsætismálaráðharrin Michelsen. Stóra norska skaldið Bjørnstjerne Bjørnson hevði als onga ávirkan, og tað hóvaði honum als ikki. Fyri at markera egnu støðu sína og fyri at gera vart við seg, sendi hann norska forsætismálaráðharranum eitt fjarrit, har hann segði: »Nu gjælder det om at holde sammen«.

Forsætismálaráðharrin ynskdi als ikki nakra hjálp frá skaldinum, og tí sendi hann Bjørnstjerne eitt fjarrit aftur, har hann segði: »Nu gjælder det om at holde kjeft«.

Sæð í ljósinum av tí aktuella málinum í Føroyum í dag um nýggja uppskotið frá Bjørn Westh um kanningina av føroyska bankamálinum, so havi eg eina greiða fatan av, at rættast er hjá okkum at brúka hesi bæði hesi fjarrit sum fyrmynd.

Tað er alneyðugt, at vit nú standa saman, bæði lögting og landsstýri og alt Føroya fólk, men tað er eins týðningarmikið, at vit ikki fara út um allar geilar og siga, hvat er rætt, ella hvat er skeivt.

Minst av øllum eiga einstakir politikarar at misbrúka hetta mál til at styrkja egið politiskt fótastefni.

Nú er tað ikki júst nakað, sum hefur verið okkara styrki sum tjóð, at vit hava dugað at staðið saman. Men nekur undantøk eru tó, m.a. krav okkara viðvíkjandi kanningini av bankamálinum.

Seinasti fríggjadagur bar brá av, at samanhaldið millum lögting og landsstýri hevði hug at víkna í kongunum. Men eg havi ta vón, at fundurin uppi á Tinghúsløftinum sama fríggjadag,

har umboð fyri allar flokkar og landsstýrið vóru við, aftur gav okkum kenslu av, at vit allir høvdu somu áhugamál í hesum máli.

Áheitan mín skal tí vera á okkum allar, sum hvør á sín hátt hava ávirkan á hetta máli, at vit standa saman og geva dønnum o.ø. eina greiða fatan av, at her standa føroyingar sum ein maður. Tað hevði verið einki minni enn ein vanlukka, um danir nú fáa ein ókeypis trumf upp í hondina, tí at lögting og landsstýri ikki draga eina og somu línu í hesum máli, ella tí at lögtingið stendur spjatt.

Vit eru jú hóast alt annað allir valdir at tæna føroyska samfelagnum, so hví ikki verða samdir enn einaferð.

Higartil hefur tað verið okkara styrki, og nú er tað okkurt, sum bendir á, at danir so smátt eru farnir at berjast innanhýsis. Fyrst politiska ósemjan á fólkatingi, men nú eisini, síðan Knud Sørensen, stjóri í Den Danske Bank, er í øðini um hetta góða uppskotið frá Bjørn Westh. Kanska er tað ein ábending um, at uppskotið møguliga ikki er so vánaligt.

Uppskotið er nú handað okkum, ov vit skylda okkum sjálvum og eisini dønnum, at vit hava dirvi til at viðgera tað. Vit skulu bert góðtaka tað, um vit sjálvir vilja tað.

Politiska søga okkara endar ikki við hesum bankamáli, og vit mugu eisini víðari. Tað er sanniliga nóg mikið at ríva í.

Hóast alt er tað bert Føroya Løgting, sum ger av, hvønn veg túmmulin vendir. Harumframt kann lögtingið, í tann mun tað ynskir tað, seta krav fram um broytingar í uppskotinum.

So lat okkum taka fjarritini hjá báðum norðmonnum um til eftirtektar og víðgera málið sakliga og búgvið.

Jónstína Eidesgaard,
landsstýrismaður

Frank Aaen, júst heimaftur komin av Føroya-ferð

Fleiri føroyingar mótarbeiða kanning

– Eisini nakrir teirra, sum tala harðast fyri at fáa bankamálið kannað, sigur danski fólkatingsmaðurin

Seinasta vikuskiftið, beint undan drúgu umrøðuni í Fólkatinginum av bankamálinum, var fólkatingsmaðurin hjá Eindarlistanum, Frank Aaen í Føroyum og fyrirleiddi seg til orðaskifti.

Við Ritau-tíðindastovuna sigur hann, at hann hefur varðhugan av, at fleiri av teimum føroyingum, sum tala harðast fyri at

fáa bankamálið kannað við dómara-kanning, als ikki ynskja nakra kanning. Teir mótarbeiði heldur møguleikunum at fáa nakra kanning, soleiðis at bankamálið verður avdúkað. Sambært Frank Aaen eru fleiri føroyingar, sum als ikki ynkja nakra avkláring av bankamálinum soleiðis at ábyrgdin verður plaserad. Fólkatingsmaðurin leggur

aftrat, at tað eru eisini fleiri, sum sjálvir høvdu stórar peningaupphæddir í bankunum, sum teir tí høvdu stóran áhuga í at bjarga. Hann sigur, at hendan illgrunan fekk hann í Føroyum nú hann var her seinasta vikuskiftið. Hann vil tó ikki nevna nøvn.

–Hetta hevur eisini gjørt, at eingin uppperð í bankamálinum hefur verið í

Føroyum, tí so kom onkur í klemmu. Tá er lættari at geva dønnum og Den Danske Bank skyldina, og tá ber til at sleppa undan sjálvur at verða kannað, sigur Frank Aaen.

tór.-